



VERTROUWELIJK

Contactpersoon
F. Deeleman

Datum
14 oktober 2022

memo

Financieringsbehoefte EnergieRijk Den Haag 2023 e.v.

Inleiding

Eind 2018 hebben de ERDH-partners de Green Citydeal EnergieRijk Den Haag (ERDH) ondertekend. Na ondertekening heeft dFHIR met een GO-Opdracht via een opslag op het regiotarief in het kantorenstelsel de financiering van het programma vanaf medio 2019 tot eind 2023 geregeld.

Sinds de toekenning van het budget is het programma ruim 3 jaar onderweg.

Deze memo bevat:

- een overzicht van de belangrijkste resultaten;
- opties voortzetten/beëindigen programma na 2023.
bijlagen met:
 - een doorkijk van mogelijke activiteiten na 2023
 - een update met de actuele uitputting van het budget; (omwille vertrouwelijkheid verwijderd)
 - een raming van kosten voor de komende periode; (omwille vertrouwelijkheid verwijderd)
 - een overzicht van beoogde innovaties. (omwille vertrouwelijkheid verwijderd)

Belangrijkste programmaresultaten

Er zijn de afgelopen jaren mooie stappen gezet in de richting van de in 2018 (Green Citydeal) gestelde doelen en er is veel in gang gezet. Naast het ontwikkelen van een gebiedsgerichte alliantie en governance zijn er voor 20+ gebouwen gebouwtransitiepaden opgesteld met een doorkijk naar 2040 en worden maatregelen in de meerjarige onderhoudsprogrammering opgenomen. Voor de ERDH-panden is na 2023 jaarlijks ca. 86.000 MW/h duurzame elektriciteit beschikbaar van windpark Maasvlakte II. Er is/wordt een samenwerkingsovereenkomst met Eneco ondertekend als leidraad voor gezamenlijke en concrete stappen bij de verduurzaming van gebouwen in samenhang met een daadwerkelijke temperatuurverlaging van het stadsverwarmingsnet. Voor kennisoverdracht zijn handreikingen over verschillende onderwerpen met geleerde lessen gepubliceerd, er is een 'lerende leergang' specifiek voor influencers, beleidsmedewerkers en programmamanagers ontwikkeld en er zijn 2 wetenschappelijke publicaties over de mechanismes onder gebiedsgerichte samenwerking binnen ERDH geschreven. Er zijn 5 WKO-netten geïdentificeerd waarvan één momenteel wordt gerealiseerd en besluitvorming over o.a. WKO-net Binnenstad aanstaande is. In 2022/2023 wordt een aantal

zichtbare innovaties gerealiseerd waaronder de Stadsbatterij onder de Rijnstraat, de Thermische Zonnepanelen op B73 en mogelijk een Groene Gevel.

Ter ondersteuning van de Energietransitie zijn verschillende formats en instrumenten ontwikkeld en er is een energierijkdenhaag.nl website met actuele informatie over het programma en de ontwikkelde producten beschikbaar. Hoewel er nog geen zekerheid op doelrealisatie bestaat heeft het programma nu al een zichtbare bijdrage geleverd aan het denken en handelen bij de partners in de wijze waarop stappen moeten worden gezet richting 2040.

Activiteiten na 2023

De financiering van het programma is voorzien tot eind 2023. In de Green Citydeal is afgesproken dat in 2023 een uitgebreide evaluatie van het programma volgt, waarna de partners gezamenlijk het vervolg bepalen.

Vanuit het programmateam wordt nu al voorzien dat een aantal van de ingezette activiteiten en projecten na 2023 doorloopt. Het is echter niet vanzelfsprekend dat het programma in de huidige vorm na 2023 wordt voortgezet, dit vereist expliciete besluitvorming en toewijzing van budgetten. Met name dit laatste punt is van belang omdat dit bij een eventuele voortzetting vroegtijdig in de begroting moet worden opgenomen.

Opties

Er zijn meerdere scenario's of opties denkbaar, voortzetten programma in huidige opzet, voortzetten in aangepaste opzet of beëindigen van het programma na 2023.

Optie 1 Voortzetting ERDH in huidige opzet

Gebiedsopgaven kennen in de regel een lange doorlooptijd en ERDH vormt hier geen uitzondering op. Er is de afgelopen vier jaar stevig geïnvesteerd in (de organisatie van) samenwerking en het partnerschap. Het programma staat aan de vooravond van richtinggevend besluitvorming en voorbereiding op realisatie van de zeer innovatieve WKO-netten, de implementatie van het unieke Eneco-arrangement en diverse te verdiepen/af te ronden innovaties. De samenwerkingsinfrastructuur moet in stand worden gehouden om gemaakte afspraken aan te jagen en te monitoren. Daadwerkelijke doelrealisatie van ERDH vereist een doorlopende dialoog en met enige regelmaat het (her)bevestigen van gezamenlijke ambities en de agenda voor het gebied. Naast het afronden van lopende initiatieven is de volgende stap de kennisoverdracht van geleerde en nieuwe lessen aan staande organisaties en derden.

Hoewel - zoals geschetst - veel in gang is gezet, is het in deze fase (nog) niet vanzelfsprekend of logisch dat initiatieven die binnen het programma ontwikkeld zijn bij beëindiging door de partnerorganisaties zelf kunnen en zullen worden overgenomen. De bijbehorende taken zijn immers nog geen 'natuurlijke activiteiten' die bij de staande organisaties zijn ingesloten en ingeregeld.

Initiatieven, plannen, projecten zijn gestart maar in 2023 vrijwel zeker nog niet afgerond en de effecten zijn evident nog niet geëvalueerd en als afgeronde kennisproducten volledig overdraagbaar. Op basis van de ervaringen van het programmateam in de afgelopen jaren, is de inschatting dat een substantieel aantal van nu ingezette acties bij een beëindiging van het programma sterk vertraagd of niet doorloopt. Tegen deze achtergrond zullen met het beëindigen van het programma de ambities uit de Citydeal en beloftevolle ERDH-initiatieven niet snel kunnen worden gerealiseerd.

Gegeven de geopolitieke ontwikkelingen met ingrijpende consequenties voor het energielandschap lijkt voortzetten van ERDH verdedigbaar en aan te sluiten op het actuele beleidsmatige- en bedrijfseconomische klimaat.

De (financiële) consequenties van voortzetting zijn in een eerste opzet¹ uitgewerkt in bijlage III, keuze a. In dit scenario wordt het programma in min of meer ongewijzigde vorm voortgezet. Een keuze die in dit scenario nog wel gemaakt moet worden is de duur van de voortzetting. Er zou bijv. opnieuw een evaluatie in 2025 kunnen worden geprogrammeerd.

Optie 2 Voortzetting ERDH in aangepaste opzet

Een aantal van de ingezette initiatieven wordt beëindigd. Hierbij kan gedacht worden aan het 'afslanken' van het thema WKO – bijv. alleen nog WKO-net Binnenstad afronden. Als gevolg hiervan en het eerder al afgebouwde thema Innovatie vervalt vanuit het programma het bestaansrecht van het thema Gebouwen om de gebouwtransitiepaden en de samenhang tussen gebouwen onderling verder op elkaar af te stemmen. Een steeds verder af te slanken programmaorganisatie richt zich in dit scenario uitsluitend op het afronden van lopende initiatieven, overdracht van taken aan de lijnorganisaties – waaronder het ENECO- arrangement – en het verder beschikbaar stellen van de geleerde lessen en ervaringen via de website en de leergang. De samenwerkingsinfrastructuur met Stuurgroep, Adviesraad, PT en Transitietafels wordt in dit scenario afgebouwd zodra dit vanuit de lopende projecten mogelijk is. Communicatie, risico- en stakeholdermanagement en kennismanagement sluit aan op de behoefte van lopende projecten.

De (financiële) consequenties van voortzetting in aangepaste opzet zijn ook in een eerste opzet uitgewerkt in bijlage III, keuze b. Uitgangspunt is 50% minder inzet op WKO, 0 % inzet op Gebouwen en jaarlijks een afslanking van 10% op de overige activiteiten. Ook hierbij geldt dat er nog wel een keuze gemaakt moet worden over de duur van de voortzetting. Datzelfde geldt bijv. voor het programmeren van een evaluatie in 2025.

1 Zowel voor optie 1 als optie 2 is in de bijlage een eerste vingeroefening uitgewerkt waarbij 'ruim' is begroot.

(Concept-)Besluitvorming

Voor opties 1 en 2 geldt dat vanuit een financieel- en inkooptechnisch perspectief (concept)besluitvorming over de gewenste optie tijdig plaatsvindt. De (interne) deadline voor de RVB-begroting is 1 april 2023. Besluitvorming over de gewenste optie moet vóór dit moment – en inclusief benodigde financiële dekking - plaatsvinden.

Optie 3 Beëindiging ERDH

In deze optie wordt het programma per eind 2023 beëindigd. Dit betekent dat de focus op korte termijn verlegd moet worden naar afronding van initiatieven die nog in 2023 kunnen worden afgerond. Geleerde lessen en (deel)producten zullen zoveel mogelijk moeten worden overgedragen aan de lijnorganisaties. Omdat ERDH ook in een bestuurlijke samenwerking is opgehangen en in de Green Citydeal een uitgebreide evaluatie is aangekondigd dat dit besluit naar aanleiding van deze evaluatie plaatsvindt moet deze nu – en in samenwerking met de partners - worden opgetuigd. Per thema moet een overdrachtdossier worden opgesteld en worden afgesproken wie de betreffende activiteit onder lijnsturing verder oppakt. In deze optie lijkt het realiseren van de doelen uit de Green Citydeal niet waarschijnlijk.

Bespreekpunten

- Voorkeursoptie
- Globale raming financiële en personele consequenties van eventuele voortzetting;
- Welk vervolgproces inzetten

Bijlage I Doorlopende activiteiten per thema met oriëntatie op afronding en overdracht

Thema-overstijgend (programmabureau)

- Onderhouden van de samenwerkingsinfrastructuur – Stuurgroep/Adviesraad/Programmateam - zodat ingezette acties worden afgerond en afspraken geborgd zijn (alliantiemanagement)
- Onderhouden van het netwerk, organiseren bijeenkomsten, informeren over ontwikkelingen, opstellen gemeenschappelijke agenda;
- Partijen blijven verbinden in samenwerking om te verduurzamen
- Communicatie: blijven delen van successen en leerlessen en onderhouden en beheren van de ERDH-website

Gebouwen

- Na/aanjagen, monitoren en sturen op de voortgang van de (gemeenschappelijke) maatregelen uit de gebouwtransitiepaden
- Afstemming tussen partijen over samenhang in maatregelen en strategie voor het verduurzamen van gebouwen

WKO

- Geïdentificeerde WKO-clusters waaronder WKO-net Binnenstad voorbereiden/aanbesteden/afronden
- Uitbreiding van bestaande WKO-clusters uitwerken (inclusiviteit), bij voorkeur onder regie vanuit de gemeente

Duurzame warmte

- Voortzetting van het samenwerkingsarrangement met Eneco (dit arrangement wordt momenteel nog uitgewerkt. Wel heeft de stuurgroep aangegeven daarin ook aandacht te willen voor de langere termijn)
- Regie op duurzaam contractmanagement in leverantiecontracten

Innovatie & Smart Buildings

- Dit thema wordt momenteel al afgebouwd. Er zijn geen activiteiten voorzien na 2023

Inkoop restant elektriciteit

- Effectuering levering energie vanaf MVII aan (Rijks) ERDH-gebouwen

Aanbesteding

- Dit thema is voornamelijk dienstverlenend aan andere thema's. Ook na 2023 zal er sprake blijven zijn van organisatie-overstijgende inkooptrajecten.

Kennis

- Leerlessen blijven ophalen en delen, bijvoorbeeld uit initiatie, voorbereiding & start exploitatie van WKO-netten, de effectiviteit van gebouwmaatregelen en de samenwerking met Eneco
- Regelmatig updaten van eerder gedeeld kennis (handreikingen & lerende leergang)

Nieuw thema: Overdracht

- Programma en projecten overdragen naar lijnorganisaties